

Latweefchu Nwises.

Ur augstas Gewefchanas = Kummiffiones sinu un nowehleschanu.

Nr. 5. Zettortdeenâ 3Imâ Janwar 1824.

No N i h g e s.

Par isgahjuschu gaddu 1823 pee wiffahm muhsu pilfata Basnizahm irr tappufchi kristiti 753 puifchi un 745 meitas, kohpâ 1498 behrni, un arri weena schidene. Mirruschi irr 738 wih-rischki un 634 seeweefchi, kohpâ 1372; tad nu 126 zilweki wairak peedsinnufchi, ne kâ mir-ruschki. Gelfsch laulibas fadewahs 357 pahri; pee Deewa galda tappe eefwehtiti 517 jaunekli, un pee Deewa galda peegahje pawiffam 10,548 zilweki.

No Slohfahm raksta, ka tahs leelas weh-tras, kas wezzu gaddu beidsobt un tannis deenâs pehz jauna gadda plohfijahs, warren leelu fhahdi juhmalneekem pee winnu tihkleem un laiwahm darrijuschas. Nur nabbadsini nu nems maifes sewin un behrneem! — Patte juhmallâ kâ zittada tappufi; wilni gahje lihds pufs kahpehm, un irr weetahm 20 assu plattu, ittin lihdsenu zellu noskallojuschi; no Lappme-scheem lihds Bulleem juhmallâ pagallam fwe-scha irr tappufi. Pee Slohkas nammeem arri dascha fhahde notiffe, un dauds blankes un tiltu kohki, kas pee mallas gulleja, tappe ais-nessi, bet atkal rohkâs dabbuti. Daugawa un Keeluppe schinni Janwar mehnesi jau divi reises tahli pahrluhde.

No G r o h b i n e s.

Netti kahds gadâ ar tahdu trohfsni no mums schkihrees, kâ tas, ko nu pawaddijam. Pehdiga Dezembera deena bija wehtrina un nemihliga deena; bet ap septitu wakkara stundu pee mums un Leepajâ tahds gais zehlahs, kâ ilgi ne effam redsejuschi. Leela wehtra zehlehs, un warriga kruffa ar tahdu fpehku no debbes tappe nobfihita, ka zilweks knappi warreja laukâ stah-weht; pa to paschu starpu pehrkons ruhje un

sibbinus redseja. Schis pehrkons Gramsdes puffe wairak wehl irr dsirdehts tappis. No wehtras ir ehkas kustejahs, un dascham gudram zilwekam tâ irr rahdijes, ka semme buhtu trih-zejusi. Ittin ihsti to nu gan ne warr teift, bet tomehr tas lehti warr buht bijis, jo wiffas mallas brakschkeja ween, un ne dauds ehkas buhtu scho breefnigu sturmi isturrejuschas, ja wairak pa pufs-stundu trakkojis buhtu. Pehz pufs-stundas atkal wiss meerâ un kluss palikke, debbes bija skaidra, kâ papreefsch, un jauna gadda rihtâ tif warreja manniht, kahdas fhah-des bija notiffuschas. Zif kohku ne bij apgahsti, zif juntu ne bij plohfiti. Schluhni un schohgi pee semmes gulleja, un arri tee fhka-tohrni schinni puffe nogahsti raddahs.

Patti jauna gadda deena ar kohschu faules spohschumu un mihligu gaisu pee mums atgahje. Wiszjaukafâ laikâ fagahjam basnizâ, un Deewu par wissu slawejam, ko pehrnâ gaddâ pee-dsihwojuschi bijam. Kâ pehz bahrgas wehtras janka faule spihdeja, tâ arri mehds dsihwibas bildi un likteni atsinnam, un pehz ta bahrga pehrnaja gadda atkal kuplu un preezigu gaddu, pehz tahm birruschahm affarahm atkal firds-lihgsmibu atraddam un zerream. Bet ohtra Januara deena bija atkal wehtrina, un gan driht tif patt dauds fhahdes darrija, kâ pehdi-gais Dezembers; jo tas sturmis pee 24 stun-dahm puhthe, pirms atlaidehs. Par to warreja firsniigi Deewu slaweht, ka kruffas-laikâ ne dauds zilweki un nekahdi mahju lohpi jeb putni laukâ ne bija, un ka arri ne kahdas laiwâs taggad wairs juhrâ ne brauz; zittadi jo leelaka nelaine buhtu zehlusces. Ruddeni tappe Nih-zes krasâ weens Nihgas kuggis, ar linnu-feklas lahdehts, usgahsts. Laudis tappe glahbti, bet lahdejums un kuggis gahje pohstâ, tâ ka tikkai masumu paglahbt warreja.

Grobhines abbas draudses pehrnâ gaddâ irr 287 behrni dsimmuschi, 67 pahri laulati tappuschi un 195 zilweki mirruschi. Dsimmuschi irr 92 wairak, ne kâ mirruschu. 5269 zilweki irr pee Deewa galda bijuschi.

Patihkama leeta buhtu, tahdu paschu sinnu ir no zittahm Kursemmes draudsehm dabbuht.

Teem Awischi apgahdatajeem schi grahmata ar pasti irr nahkusi, lai to celeek Awises:

No Dischas Esereš Nunur muischas
1824.

Es luhdsohs wišwairak preeksch sawas fahrtas zilwekeem, lai winni ne dohma us brihweslibu ween, bet arri us tatsnibu un deewabihjaschanu; jo ta deewabihjaschana derr pee wiffahm leetahm klah, bet wišwairak tas irr ihsti gudris, kas preeksch sawas dwehseles gahda. — Kaut jelle tee zilweki wiffi liktu sawus behrnus mahziht skohlâ pee grahmatahm; jo zittas mantas winni gan saweem behrneem ne dohs, kâ to skohlu. Tahdu mantu ne warr saglis nosagt, nedf ruhfa jeb kohdes waitaht. Einmans, daudsi irr, kas gan gribb sawus behrnus likt mahziht, bet ne warr eespeht ar pahrtischanu, kas skohlâ wajjaga. Tapehz wajjag luhgt sawus zeenigus Kungus par palihgu, jo winni irr gan kâ tehwi gahdajuschi par behrneem, ifkatriš preeksch saweem laudim par maifes pahrtischanu un par wesselibu ar ahrsteschchanu, tâ, kas buhs shehligi Kungi, winni arri par tahm dwehselem gahdahs, kâ peenahfahs. Jo ar to Deewam leelu uppuri ustaishs, ja tohs zilwekus liss ismahziht us gohdu un deewabihjaschanu, kâ peenahfahs gohdigam zilwekam.

Es fenn esmu dohmajis schihs mannas firds dohmas zaur Awischi sinnamas darriht, bet ne drihkscheju. Jo es esmu tas masakais, kâ fakka tas Apustuls Pahwils, es ne esmu wehrts, kâ es par Apustulu dehwehts, bet es esmu daudf strahdajis eeksch ta Kunga wahrdu. Ko tas augsts Apustuls no sawas leelas un swehtas darboschanas fakka, to es no mannas masas buhschanas gandrihs arri warretu fazziht; es esmu daudf strahdajis, un pawiffam sawâ muh-

schâ behrnus mahzihs libds schim laikam 132, un es wehletu, kad Deews man liktu wehl tahs skohles peeredseht tai Kursemne.

Skohlmeisters Jehkabs Pijlap.

Latweeschu Bihbele,
Deewa dahwana.

Man irr wezza Latweeschu Bihbele, prohti no tahm, kas Krensbergi (Pruhschds) pee Zahna Indrika Artunga tanni 1739tâ gaddâ drikketas, un ko Jakob Benjamin Fischer, to brihd Widsemmes General Superdents, irr sagahdajis, un to preekschrummy pee schahs Bihbeles patš farakstijis wahzu wallodâ. Schinni preekschrunnâ winsch gohdam peeminn un isteiz, kâ winna tehws Johann Fischer, arri Widsemmes General Superdents buhdams, itt libds 50 gaddus papreeksch, prohti tai 1689tâ gaddâ, ar zittu mahzitaju palihgu no Widsemmes un Kursemmes, wiffu Bihbeli pirmâ reisē muhsu wallodâ pahrzehlis, un paschu pirmu Latweeschu Bihbeles druffu apgahdajis schē patt Nihgâ, fur tas par sawu naudu, un ar pascha Kehnina sinnu un wehleschanu, ihpaschu grahmata druffu bij eetaisjees, kas tam peederreja. Kahrlis XI. bij Sweedru Kehninsch, kam to brihd arri Widsemme peederreja. Tas patš dahwinaja 7500 schkehpus dahlderus, paschkirdams to swehtu darbu, un 1500 Bihbeles kluâ rakstōs eespeestas par scho naudu. Pee schahs pirmas Latweeschu Bihbeles druffas, daschas leetas wehrâ leekamas, kas skaidri rahda, pascha shehliga Deewa spehzigu palihgu un swehtibu pee scha labba darba. Es tikkai weenu paschu notikkumu junš schē isteikschu, mihli Latweeschi! no teem, ko nelaika Fischer peeminn, un to lassijuschi, juhs itt teescham libds ar mannim tâ tizzeseet: pateesi Latweeschu Bihbele irr Deewa dahwana.

Preeksch 1500 bihbelechm itt labbu teesu papihru wajjaga. Warr buht kâ to brihd Nihgâ tik daudf papihru ne bij, woi kâ wiffai dahrgs bij, un winnu par lehtaku naudu no sweeschahm semnehm warreja dabbuht. Bet tas papihrs us ko pirmas Latweeschu Bihbeles gribbeja rakstōs eespeest, kluâ gahdahs un atwehstihš no Sprantschu semmes. Tas kuggis, kas libds

ar zittahm prezzehm scho papihru schurpu wed-
de, fatikke par nelaini us farwu tahlu zellu tah-
du Korsaru jeb juhvas laupitaju, ka juns ne
fenn wehl Latweeschu Uwhises Nr. 51. tahdu
aprafta. Schis Korsahrs bij no Allschihru
semmes, eeksch Ahprika, fur Turku tizzibu zee-
ni. Karra-fuggis, kaut ir masz buhtu, ar
faweem leeleem gabbaleem ahtri uswarra ir
leelu prezzes fuggi; un ta ir schè bij, prohti
Korsahrs muhsu fristigu fuggi weegli gan dab-
bujà fawà warrà. Paschu fugga fungu jeb
kapteini lihds ar wisseem laudin tudal zeetumà
lizzis un par wehrgeem darrisis, ka jau mehds
darrist, un nu drohsch un fungs buhdams ta
Sprantscha fugga, Turkis nu sah furwu lau-
pijumu apraudist un ismekleht, gribbedams
sinnaht, fo winsch labbu dabbujis. Ruggu
wehderà tohs leelus papihru bakkus eeraudisjis,
schis prassa: kam tik dauds papihru wajagoht,
un fo dohmajuschi ar to darrist? Winnam
tohp atbildehts: To mums bij us Rihgu ais-
west, fur us scho papihru gribb Deewa sweh-
tu wahrdu rakstos eespeest. To dsirdejis,
deewabihjigs Korsahrs palaid tudal farwus zee-
tumneekus us brihwahm kahjahm, atdohd teem
ne ween to papihru, bet fo dohmajeet Mihli!
ir wissu fuggu ar wissu lahdimu un prezzehm,
ka bijust, itt ne fo preeksch fewi paturredams,
un ta schis fuggis itt laimigi atnahze us Rihgu,
fur nu pirmas Latweeschu Bibbeles fluà druk-
ketas us scho brihnuma papihru, warr gan
fazzist; jo tas bij zilwekus un fuggi isglahbis.

Zeek reis fawà Bibbelè scho notikkumu lassu,
tohp manna hirs kustinga, tik ne lihds affa-
rahm, un man lohti schehl, ka ne sinnam arri,
kahds wahrds bijis scham deewabihjigam wih-
ram no Turku tizzibas! — Bet kas kaisch
par wahrdu; kad tikkai winna darbs juns
wisseem sinnam tohp, mihli Latweeschi! un
labba peemimà pee juns paleek. To schis
gohda wihrs itt teescham pelnis, kas ta darris-
ja, itt ka lassam Dahwida 119tâ dseesmâ:
Es atrauju farwu kahju no wisseem bleh-
digeem zelleem, fa es taru wahrdu war-
ru fargah. Taws wahrds irr mannas
kahjas spihdeklis un weens gaifchums
us manneem zelleem.

R. S.

Teefas flubdinafchanas.

Kad daudsreisahm ugguns grehki zellahs, kad lau-
dis linnus wakkaros un naktis pee ugguns mihsta un
kultia, ka wehl ne zil ilgi Kihwes pagasta notizzis,
tad ta Kursenmes Gubernementa Waldischana zaur
aprinku teefahm itt wissahm pagastu teefahm paweh-
lejust, lai pee bahrgas atbildefchanas us to ranga
un par to gahda, ka limi tikkai deenà tohp mihstiti
un kultsteti, un ne wakkaros jeb naktis pee ugguns,
ka lihds schim pa dascheem widdeem darrija.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteet,
ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walts u. t. j. pr.,
tohp no Sohdu muischas (Grosz-Sessau) pagasta-
teefas wissi parradu deweji ta schinniga fainneeka
Naron Dahwe, par kurra mantu konkurse irr tappusi
spreesta, scheitan aizinati, lai pee saudeschanas farwu
teefu eeksch 2 mehnescheem, prohti lihds 10tu Merz
schi gadda, kas par to ween weenigu un issehdsamu
terminu irr tappis nolikts, ar sawahm prassichanahm
un parahdischanahm woi paschi, woi zaur weetneeku,
ka wehlehts irr, scheitan atnahk, un tad sagaida, fo
teefa turplikam spreedihs. To buhs wehrà nemt!

Zelaisst ar teem raksteem un appaksch sehgela tahs
Sohdu muischas pagasta-teefas 10tâ Janwar 1824.

(S. W.) Pechter Swirkal, preekschschdetais.

(Nr. 7.) Fr. Heink, pagasta-teefas srihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteet,
ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walts u. t. j. pr.,
tohp no Nerretas pagasta-teefas wissi tee, kam kah-
das prassichanas un melleschanas pee tahs masas
patikkuschas mantas ta eeksch Nerretas Sprislawan
mahjahm miruscha kalpa Zahn Zahn pateest irr, jeb
kas dohma ka effoht, scheitan tohp aizinati, lai wissu
wehlaki eeksch 2 mehnescheem no tahs scheit appak-
schâ rakstias deenas, prohti lihds 9tu Wevrrar 1824,
ar sawahm prassichanahm woi paschi, woi zaur
weetneeku atnahk un sawas teefas wehrà nem. Kad
schis nolikts termins buhs aisgahjis, tad ne weens
eeksch scho leetu wairs ne taps dsirdehts. Nerretas
pagasta-teefas 15tâ Dezember 1823.

(S. W.) Damassan Zahn, pagasta-wezzakais.

(Nr. 28.) C. L. Grunwaldt, pagasta-teefas srihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteet,
ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walts u. t. j. pr.,
tohp no Strundas pagasta-teefas wissi parradu de-

weji ta no sawahm mahjahm islikta Wehrnu muischas
sainneeka Krefku Indrickis, par kurra mantu kon-
kurse zaur schihs deenas spreedumu spreedta, usai-
nati, pee saudeschanas sawas teefas eeksch 2 meh-
nescheem, prohti lihds 20ta Bewrar nahkofcha 1824ta
gadda, kas par to weenigu un isflehdsumu terminu
irr nolikta, ar sawahm prassischanam un skaidrahm
parahdischanam woi paschi, woi zaur weetneeku,
ka irr wehlehts, pee schihs teefas isteifkees.

Skrundes pagasta=teefa 20ta Dezembera beena
1823scha gadda. I

Steppin Jurris, pagasta=wezzafais.

E. Szonn, pagasta=teefas skrihweris.

* * *

No Wilzes pagasta=teefas tohp wissu tee, kam
kshdas taisnas prassischanas pee ta Wilzes sainneeka
Meschafarg Mahrting, par kurra mantu konkurse
spreedta, usainati, lai wissu wehlati lihds 19to
Merz mehnescha deenu s. g., kas par to weenigu
un isflehdsumu terminu irr nolikts, woi paschi, woi
zaur weetneeku, jo tas irr wehlehts, scheid atnahktu,
un tad to tabako pehz preekschraftsu to likkumu no-
gaidiht.

Wilzes pagasta=teefa 17ta Janwar 1824. 3

(S. W.) Us tizzibu,

J. C. Jurkiewicz, pagasta=teefas skrihweris.

Tee, kam kaut kshdas taisnas prassischanas pee
tahs 3scha August schi gadda no schi pagasta aish-
guschas, pee Kalkunes draudses peederrigas un lihds
schim naw pahrnahkuschas Krasche Gedreit Stahs
meitas irr, no schihs pagasta=teefas scheidan tohp
ainati, lai 23scha Bewrar 1824 schi ar sawahm
prassischanam un parahdischanam peeteizahs, tanni
pascha deena, ja ta augsham peeminmeta meita ne
pahrnahktu, winnas pakkat pamestas leetas pehz
maksaschanas to jau peeteiftu parradu, un kas warr
buht wehl pehz teefas no winnas warretu prassiht,
pee schihs pagasta=teefas teem, kas wissu wairak
fohla, tapz pahrhohtas. Kalkunes pagasta=teefa
22tra Dezember 1823. I

(S. W.) Debel Kristop, pagasta=wezzafais.

(Nr. 23.) Pet. Brachmann, par laiku pagasta-
teefas skrihweris.

Zittas fluddinaschanas.

Krohna Wiles muischâ, 16 werstes no Zelgawas,
us Jahneem schi gadda 70 flauzamas gohwis, woi
us arrenti, woi us rehkinumu, warr usnemt; wairak
sinu dohd ta muischas waldischana. 3

* * *

Sttin brangu linnu sehflu preeksch sehshanu warr
dabbuht Krohna Zehkaba muischâ. 2

Naudas, Labbibas un Prezzu tirgus us plazzi. Nihgê tanni 28ta Janwar 1824.

	Sudraba nauda.				Sudraba nauda.	
	Rb.	Kp.			Rb.	Kp.
3 Rubbuli 74½ Kap. Papihru naudas gelbeja	1	—	1 Pohds kannepu	tappe maksahs ar	1	—
5 — Papihru naudas	1	33	1 — linnu labbakas surtes — —		2	50
1 jauns Dahlderis	—	—	1 — — sliktakas surtes — —		2	—
1 Puhrs rudsu . . . . . tappe maksahs ar	1	20	1 — tabaka		—	80
1 — kweeschu	1	75	1 — bselses		—	75
1 — meeschu	—	85	1 — siveesta		2	—
1 — meeschu=putrainu	1	50	1 muzza silku, preekschu muzza		5	—
1 — ausu	—	80	1 — — wihschnu muzza		5	25
1 — kweeschu=miltu	2	25	1 — farkanas sahlis		7	50
1 — bihdeletu rudsu=miltu	1	80	1 — rupjas leddainas sahlis		7	—
1 — rupju rudsu=miltu	1	25	1 — rupjas baltaas sahlis		6	50
1 — sienu	1	60	1 — smalkas sahlis		5	25
1 — linnu=sehklas	2	25	50 Graschi irr Barra jeb Papihres Rubbulis un Barra nauda stahw ar papihres naudu weena maksâ.			
1 — kannepu=sehklas	1	25				
1 — kimmenu	3	—				

(Ar peelikkumu, reesters par pehrnaju Awischu gadda=gahjumu.)

Es ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostprovinzen: J. D. Braunschweig, Censor.
No. 43.